Dunkirk, *Churchill* ve *Darkest Hour* veya "tarihin sistemli tahrifatçısı" olarak sinema[1]

Süreyya Algül

Nedenini anlamış değilim, belki de İngiltere'nin ve Trump Amerika'sının giderek yalnızlaşmalarının etkisiyle 2017 yılı, sinema açısından başka muhtemel özellikleri yanında aynı zamanda bir Winston Churchill'i anma ve dahası böyle tarihî kişilikler ya da olaylar söz konusu olduğunda çoğunlukla olacağı üzere, yeniden yaratma yılı oldu. Aynı yıl içinde ikisi doğrudan olmak üzere kendisini konu eden üç film birden yapıldığı düşünülürse böyle bir niteleme herhalde çok da yanlış olmaz. İngiliz Başbakanı'nın adını taşıyan *Churchill* ile *Darkest Hour*'da film makinesi doğrudan Churchill'in etrafında dönerken *Dunkirk*'te ise kendisi değilse de ruhunun yer aldığı söylenebilir. Öyle ki filmin sonuna doğru Dunkirk'ten kurtulan bir askerin ağzından yankılanan ünlü konuşması aracılığıyla bu ruh aniden belirdi ve savaşın gencecik insanlar üzerindeki tahribatını o ana kadar oldukça başarılı biçimde resmetmekte olan filmi, savaş karşıtı sulara sürüklenme tehlikesinden kurtarıp "bir millet uyanıyor" limanına çekiverdi! İngiliz yönetmen Christopher Nolan'ın *Dunkirk*'ü nihayetinde liderini selamlayıp millî kimlik kazanmayı bilmiş oldu!

Ama haksızlık etmiş olmayayım, doğrusu hem Churchill'i yeniden yaratarak selamlamada hem de "bir millet uyanıyor"un güvenli hamasi sularında yol alma-

1 Bu yazı 2018 yılında *Başlangıç* dergisinde yayınlanmıştır.

da *Dunkirk* gerek *Churchill* filminin ve gerekse *Darkest Hour*'un yine de oldukça gerisinde. Sonuçta verdiği millî mesaj bir yana bırakılırsa izleyici filmin önemli bir bölümünde, kendilerini eve atacak gemiler için kıyıya ve daracık bir mendireğe yığılarak sıkışıp savaşma kapasitelerini kaybeden ve dolayısıyla savaşın temel dayatması olarak öldürme pahasına ölüme direnme umutlarını dahi yitiren askerlerin dramıyla karşı karşıya kalıyor. Aralarından bir gemiye binecek kadar şanslı olanlarınınsa, bindikleri gemileri batırılınca, lanetlenmişçesine kendilerini yeniden ve yeniden Dunkirk'te veya denizin ortasında bularak daha hayattayken adeta ölümün zamansızlığında çırpınışlarını izlemek ayrıca sarsıcı. Dunkirk kıyısını Mayıs 1940'ta dolduran binlerce hayatın ya tanığı ya da kurbanı olarak seçilmek üzere ölümün kasvetli iktidarı altında çaresizce bekleyişlerini izlerken, Akira Kurosava'nın *Düşler*'inden *Tünel*'i hatırlamamak mümkün değil. Öldükleri halde durumlarının farkında olmayan, zamanın hükmünü yitirdiği karanlık bir tünelin içindeki ölü bedenler olmalarına karşın askerî bir birlik olduklarını zannetmeye devam ederek varlıklarını sürdüren 3. Müfreze askerlerinin, kendilerini ölüme gönderen komutanlarıyla karşılaşınca tekmil verdikleri ve komutanın askerlerine ağlayarak acı gerçeği haykırırken aslında kendi vicdanıyla yüzleşmesinin öyküsü; savaşın korkunçluğu ve hayatın yanında anlamsızlığının kısa ama destansı anlatımı olarak *Tünel*… Ama işte ne yazık ki *Tünel*'i hatırlatsa da *Dunkirk*, sinema tarihinin belki de en görkemli savaş karşıtı filmlerinden biri olma şansını yönetmeninin nihai tercihiyle kendini "millî ve yerli" sulara atarak heba ediyor. Oysa Churchill'in filmin sonunda meşhur konuşması konu edilene kadar, savaştaki insana dair iyi ya da kötü pek çok şey oldukça başarılı anlatılıyor; Dunkirk'ten kurtulma umudunu yitirince denize koşarak boğulmaya giden bir askeri kayıtsızca izleyen diğerleri… Canını kurtarma derdindeki bir grup İngiliz askerinin zor durumda kalınca, yine aynı dertle aralarına karışmış olan bir Fransız askerini – üstelik de kendilerini daha önce batan bir gemiden kurtarmış olmasına rağmen – Fransızlığını bahane ederek ölüme göndermeye çalışması… O Fransız askeri ile kıyıda tanıştığı aynı gruptan arkadaşının, İngiltere'ye gidecek gemiye kapağı atma yolunda önlerine yığılı kalabalığı atlatmak için kenarda duran bir yaralıyı taşıyarak can pazarından kurtulmaya çalışması… Alman bombardımanında sırayla havaya uçan bedenler… Almanlara engel olmaya çalışırken üsse geri dönmesi için gerekli olan benzini de harcamaktan çekinmeyip Fransa'ya düşmanın kucağına inen İngiliz pilot… İngiliz Hükümeti'nin çağrısından sonra, bir oğlunu savaşta daha önce kaybetmiş olmasına rağmen diğer oğlu ve oğlunun arkadaşıyla Dunkirk'te mahsur kalan askerleri almak üzere yola çıkan küçük teknenin yaşlıca kaptanı… Kaptanın denizin ortasından teknesine aldığı ve yaşadıklarının şokuyla bir an önce İngiltere'ye dönmek isteyen ve bu nedenle teknenin yönünü değiştirmesi için kaptanla tartışan asker. Ve ikili arasında geçen, filmin belki de en çarpıcı şu diyaloğu; Asker: "teknenin yönünü döndürmemişsin".

Kaptan: "Evet, yapacak bir işimiz var." Asker: "İş? Bu gezi teknesi be! Kıçı kırık bir denizcisin sen, donanma değil. Senin yaşındaki adamlar… Evde olman gerek senin." Kaptan: "Benim yaşımdaki adamlar bu savaşı başlattı, savaşmaları için neden çocuklarımızı gönderelim?"

İşte böyle bir diyaloğa rağmen filmin sonunda büyük bir yorgunluk, aşağılanma korkusu ve utançla dönen askerlerin başlarını yeniden gururla kaldırmalarını sağlayan kişinin, hayatı boyunca gerek İngiltere'nin sömürgelerinde ve gerekse dünya siyasetinde, ülkesinin çıkarlarını tehdit altında gördüğü anda savaş yanlısı olmasıyla tanınmış altmış altı yaşındaki bir başka ihtiyar, Winston Churchill olması ironik. Elbette Churchill'in konuşmasının, o gün için savaşta yalnız kalmış ve büyük askerî fiyasko yaşamış ülkesine – hele de 330 bin dolayında askerini ölüm ve esaretten kurtaran bir operasyondan sonra – moral aşıladığına ve dünyada da ses getirdiğine kuşku yok. Ama mesele bu değil. Mesele, bu konuşma eşliğinde yalnızca askerlerin değil, İngiliz halkının ve tüm dünyanın başını kaldırıp Hitler faşizmine karşı harekete geçtiği algısının uyandırılarak filmin hidayete pardon nihayete ermesi. Dahası bunca sene sonra hâlâ, yapılan konuşmanın sahip olduğu milliyetçi kolonyal anlayışa selam durulması. Üstelik sömürgeci İngiliz İmparatorluğu'nun çıkarlarından başka hiçbir şeyi önemsemeyen bu has evladının azgın bir üyesi olduğu ideolojinin, sola dair her şeye ve İngiliz emperyalizmine karşı olan herkese ölesiye düşmanlığının ve bu düşmanlığın Hitler canavarlığının doğuşundaki payının aradan geçen neredeyse seksen yıla rağmen hâlâ yok sayılması. Oysa kişisel olarak da 1915'te Çanakkale'de uğradığı hezimetten sonra kendisini yeniden küllerinden doğuran şey de savaş lordluğundan başka bir varoluşu olmayan Churchill'in savaş savaş savaş diye bağırıp dururken tarihin o anında bu kez, İngiltere'nin müsebbiplerinden olduğu ağır iktisadi ve siyasi bunalımdan yararlanarak Almanya'da iktidar olan ve gerçekten askerî güç ve savaştan başka hiçbir dilden anlamayan Hitler faşizmine denk gelmesiydi. Bir başka deyişle, Churchill, Hitler dolayısıyla bu kez doğruyu gösteren duran saatin ta kendisiydi. Ve üstelik, Hitler adım adım ülkenin yönetimini ele geçirirken, Hitler'e yol veren Weimar Cumhuriyeti'nin Nazi olmadıkları halde Nazilerden çok sol muhalefetten nefret eden İmparatorluk Başkanı Paul von Hindenburg başta olmak üzere antikomünist ve militarist yöneticilerinin de Churchill'in ideolojik akrabası olduklarını atlamamak gerek. Sonuçta, Churchill de akrabalarına benzer şekilde, Hitler'den daha çok, örneğin, Sovyetler Birliği'nden nefret ediyordu. Ekim Devrimi'nin "daha beşiğindeyken boğulması"nı salık vermiş ve bunun için elinden geleni yapmış biri olarak Hitler ile savaşmasını kendisine dayatan şey, Hitler Almanya'sının, ülkesinin varlığı ve çıkarlarını tehdit eden daha büyük bir akut problem olarak ortaya çıkmasıydı.

Ama o akut problem Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırdığında, Churchill bu dayatmadan da büyük ölçüde kurtulmuş oldu ve o meşhur konuşması da

ileride *Dunkirk* ve *Darkest Hour* gibi asri zamanların tarih tahrifatçıları tarafından tekrar tekrar cilalanmak üzere tarihteki yerini aldı. Şimdi hatırlamanın zamanı, ne demişti Churchill? Demişti ki; "… Sonuna kadar gideceğiz. Fransa'da savaşacağız. Denizlerde ve okyanuslarda savaşacağız. Kalplerimizde büyüyen özgüven ve gücümüzle savaşacağız. Ne pahasına olursa olsun, topraklarımızı koruyacağız. Kumsallarda savaşacağız. Açık arazilerde ve sokaklarda savaşacağız. Tepelerde savaşacağız. Asla teslim olmayacağız. Bu topraklar zaptedilmiş ve aç bırakılmış olsa dahi buna rağmen İngiltere tarafından silahlandırılan ve korunan denizlerin ötesindeki imparatorluğumuz mücadelesini devam ettirecektir…" Ama savaşmadı. Yani savaşın başında Almanların İngiltere'ye yönelik hava saldırılarını püskürtmek ve daha sonra savaş suçu niteliğindeki gece bombardımanlarıyla Alman şehirlerinde binlerce sivili ABD ile birlikte öldürmek dışında ve Mısır gibi sömürgelerine yönelik Mihver saldırılarına karşı koymak için Afrika ve denizaşırı birkaç bölge haricinde, hayır, savaşmadı. Ve üstelik Stalin'in ısrarla Almanlara karşı batıda bir cephe açılması isteğini, milyonlarca insanın fazladan ölümü pahasına sürekli geri çevirdiği gibi, Aralık 1941'den itibaren savaşa giren ABD'yi de Avrupa yerine önce Afrika'da kendisine yardıma ikna etti. Öyle ki, ABD'nin Avrupa'daki en önemli generali Dwight Eisenhower'ın Afrika çıkarması üzerine "bu tarihteki en kara gün" dediği, bir diğer ABD generali George Marshall'ın ise "Afrika'nın istilası(nı) uzaktan dövüş"e benzettiği ileri sürülür. Gerçi hakkını yemeyelim, sözü geçen komutanların hoşnutsuzluğu bir yana ABD de aynı nedenle ikna olmaya hazırdı zaten diyebiliriz. Churchill'in uzun süreli "uzaktan dövüş"ü dolayısıyla sadece Stalingrad'da ölen Sovyet askerlerinin, savaş boyunca ölen müttefik askerlerinin toplamından katbekat fazla olduğu, dahası milyonlarca sivilin hayatını kaybettiği artık gizlenemeyen bir gerçek. Ama gizlemek adına geniş kitleleri etkilemek yolunda özellikle ABD sineması aracılığıyla sistemli biçimde asıl çarpıtılan gerçek, savaşın seyrinin, Sovyetler'in önce Ocak 1943'te Stalingrad'da daha sonra Temmuz 1943'te Kursk'ta Alman ordusu Wehrmacht'ı büyük yenilgilere uğratmasıyla değiştiği. Sonradan çarpıtılsa da o dönemde ancak bu seyrin anlaşılmasından sonra, Churchill ve müttefiklerinin Temmuz 1943'te İtalya'ya çıktıkları ve çıkarmadaki asıl amacın Berlin'e Sovyetler'den önce ulaşmak olduğu da bir diğer gerçek. Kısacası sonunda Churchill'in de vize verdiği Normandiya Çıkarması yapıldığında takvim Haziran 1944'ü göstermekteydi ve Sovyet ordusunun önüne kattığı Nazilerin ve onların Führer'lerinin kaderi çoktan belli olmuştu.

Oysa yönetmenliğini Jonathan Teplitzky'nin, yazarlığını tarihçi unvanı da olan Alex von Tunzelmann'ın yaptığı *Churchill* filminde, izleyenler bütünüyle uydurma bambaşka bir gerçeğe, daha doğrusu Churchill portresine ikna edilmeye çalışılıyor. Film aslında "batı cephesinde savaşın kazanılması için" vurgusuyla Normandiya Çıkarması'ndan söz ederek doğru bir başlangıç yapacakmış izlenimi veriyor.

Ama hemen ilk sahnede, sahilde yürüyüş yapan Churchill'i denize düşen şapkasını almak için eğildiğinde bir çeşit halüsinasyonla denizi kan içinde görürken ve eşi arkasından "neredeydin" diye sorduğunda hüzün ve endişeyle, "sahiller hep eskiyi hatırlatıyor, onca genç insan, onca israf, neredeyse otuz yıl oldu, tekrar böyle bir şey olmasına izin veremem" diye söylenirken buluyoruz. Filmi izledikçe anlıyoruz ki her ne kadar bir sahnede eşine "savaşmak benim bildiğim tek şey, benim kimliğim. Tüm bunlar bittiğinde ben kim olacağım, kazansak da felaket de olsa artık savaşmayacaksam ben kim olacağım" dese de meğer Churchill 1. Dünya Savaşı ve özellikle Çanakkale'deki kanlı savaştan dersini almış yaşlı bir bilge, bir çeşit gönül adamıdır artık. Normandiya Çıkarması'na karşı çıkmakta ve kendi generali Bernard Montgomery ile Eisenhower'ın muhalefetine rağmen tek bir sahil şeridine yapılacak saldırıdansa Ege'ye ve başka yerlere çıkarma yapılarak Hitler'in dikkatini dağıtmayı ve böylece Normandiya'da binlerce asker ve Fransız sivilin ölümünü önlemeyi istemektedir. Ama yaşlı bilge sözünü dinletememektedir ve hatta ülkenin başbakanı olmasına rağmen komutanları değil, aslında kendisi komutanlarına muhalefet ediyor haldedir. Normandiya planı Britanya Kralı'nın huzurunda anlatılırken de görüşlerini saklamaz. Kral gittikten sonra Eisenhower'ın "bu plana başından beri inanmadınız" sitemine cevabıysa, yalnız akıllara değil tarihe seza bir şekilde şöyledir: "birileri sıradan askerler adına konuşmalıydı". Oysa Churchill'in ne sıradan askerler ne de siviller konusunda hassasiyetinin olduğu, geçmişte sömürgelerde yaptığına benzer şekilde 2. Dünya Savaşı'nda yaptırdığı katliamlarla sabittir. Örneğin kendi kurumundaki meslektaşları tarafından bile daha sonra "kasap" lakabıyla anılacak olan Kraliyet Hava Kuvvetleri (RAF) mensubu Arthur Harris'in 1942'den itibaren Alman şehirlerini halı bombardımanı denilen ve sivil/asker ayrımı gözetmeksizin yerle bir eden saldırıları, Churchill'in başında olduğu kabinenin onayıyla yapılmıştı. Söz konusu saldırılar gece gündüz ve hiçbir askerî hedefin olmadığı bilinen Dresden gibi kentleri de haritadan silerken, Harris'e eşlik eden ABD kuvvetlerinin komutanı "katil" lakaplı Curtis LeMay "insanları öldürmelisiniz, yeterince öldürdüğünüzde savaşmayı bırakırlar" diyerek yapılanı savunmaktaydı. Kimilerince "ama aynı şeyi Almanlar da yapıyordu" mazereti öne sürülebilir. Böyle bir mazerete eskilerin su-i misal emsal olmaz sözünü tekrarlamak bile yeterli belki ama Churchill'in Aralık 1944'te Atina'da yaptığını da yine hatırlatmakta fayda var. Müttefiklerle birlikte Naziler'e karşı savaştıktan sonra krallık yanlılarına karşı savaşmaya başlayan komünist Yunan Partizanları'nı ezmek için generallerinden Ronald Scobie'ye Atina'ya "işgal altındaki şehir" muamelesi yapmasını emreden de Churchill'den başkası değildi ve Scobie'nin kenti bombardıman uçaklarıyla vurması üzerine yakın müttefiki Roosevelt bile çileden çıkarak İngiltere'nin şahsında aslında Churchill'in geçmişini ve zihniyetini şu sözlerle özetlemişti: "İngilizler böyle bir şeye nasıl cüret eder? Orada yaptıkları geçmişte yaptıklarını bile geçti."

Kaldı ki, unutmayalım, konumuz "kötü adamlar" değil, "iyi adam" Churchill ve sorun, Churchill'in korkunç suçlarının yok sayılarak halkı ve insanlık için endişelenen pirüpak bir devlet adamı olarak sunulmasında. Adını taşıyan filme göre, Churchill o kadar pirüpak, tonton bir ihtiyarcık ki, Normandiya Çıkarması'na engel olamayacağını anlayınca son bir gayret, sevgili kralı ile endişelendiği askerlerinin yanında savaşa gitmeye teşebbüs ediyor. Ama kralı neredeyse yanaklarını okşayarak yaşlı başbakanını, kendisine anavatanında ihtiyaç duyulan ve en küçük bir riskten bile korunması gereken bir kıymet olduğuna ikna ediyor. Öyle bir kıymet ki, film, Kral'ın müdahalesiyle de yetinmeyerek sonunda perdede beliren bir epigrafla "sıklıkla tüm zamanların en büyük Britanyalısı olarak alkışlandığı" hatırlatmasını yaparak Churchill'ine selam duruyor!

Churchill'e bir selam da *Darkest Hour*'dan geldi. Üstelik Churchill'i canlandıran İngiliz aktör Gary Oldman da Oscar kazanmasına vesile olduğu için mi şahsiyeti için mi yoksa her iki nedenle midir bilinmez, ödül törenindeki teşekkür konuşmasının başında bu kez kelimenin gerçek anlamıyla kendisine selam gönderdi. Gary Oldman'ın oyunculuğunu oldum olası sevmişimdir. Hele *Leon*'da (1994) mafyatik ve Beethoven hayranı psikopat polis şefi Stansfield'ı, *Immortal Beloved*'daysa (1994) Beethoven'ın kendisini oynadığında daha bir sevdim. İki ayrı filmdeki iki ayrı karakter olmakla birlikte zeki ve tutkuyla dolu olarak uçlarda yaşamak anlamında neredeyse aynı kişilermiş gibi görünen Stansfield ile Beethoven, delilikle dahilik ve kötülükle iyilik arasındaki çizginin toplumsal yaşam içindeki "rol" dolayısıyla çok ince ve de geçişken olabileceğine ilişkin düşüncenin vücut bulmuş karakterleriydi sanki. Üstelik Oldman, dünya için sonuç olarak dâhi ve iyi karakter olan Beethoven'ı bile bilinen rolü dışında kendi buhranları içinde yaptıklarıyla, çevresindeki birçok insan açısından, birçok durumda kötü yönleri olan biri olarak resmetmeyi de başarmıştı. Böylece karşımıza, dünyanın çoğunun besteleriyle hayran olduğu hep dâhi ve hep iyi birini değil, mağduriyetleri ve buhranları yanında bencillikleri ve hatta en çok da severken kötülükleri de olabilen gerçek bir karakter çıkarmıştı Oldman.

Doğrusu Churchill'i bu yönden de gerçekten çok iyi oynamış. Ama bir büyük farkla; Beethoven'dan çok daha farklı olarak burada karakterle olan yolculuğumuzda deyim yerindeyse bir "mecburi istikamet" söz konusu. Sonuçta Churchill ne yapmış ve ne eylemişse, çevresindekilere olanlar da dahil olmak üzere iyi yapmış ve iyi eylemiş biri olarak sunulmuş. Evet, huysuz mu huysuz, önüne geleni azarlayan, karısı da dahil olmak üzere çevresine kan kusturan ve *Churchill* filminin aksine kralına bile kaba saba davranan inatçı bir ihtiyar Churchill. Ama *Darkest Hour*'a bakılırsa, bu inatçı ve geçimsiz ihtiyarın söz konusu davranışları aynı zamanda iyi bir nedenden, daha doğrusu adeta karakterinde kristalleşen büyük bir özellikten kaynağını alıyor; otoriteye kafa tutan bağımsızlık tutkusundan... Bu mizacının bir

yansıması olarak o, ülkesi söz konusu olduğunda büyük resme sevdalı; ulusun bağımsızlık tutkusunun resmine! O, tarihte defalarca yapılıp unutulmaya yüz tutmuş olan bu resmi yeniden yapmaya aday seçilmiş büyük ressam, bir anlamda ve on yıllarca ikinci sınıf gerçek resimler yaptığını bildiğimiz biri olarak şimdi hayatının resmini yapmakta! Nitekim, Dunkirk bunalımının, ülkenin Alman işgaline uğraması ihtimalini de barındıran endişe dolu günlerinde, kabinesindeki muarızları Hitler ile İngiltere'yi işgalden koruyacak bir barış anlaşması için kulis yaparken, o, ulusunun içindeki bağımsızlık tutkusuna yerinde tanık olup onun sözcülüğünü yapmaya yazgılı biri olarak makamından aşağıya, halkına, yani metroya iniyor! Evet evet, üst sınıf bir ailenin metronun yolunu dahi bilmeyen zengin çocuğu, ister inanın ister inanmayın, kabinesi barış antlaşması için bastırırken, Meclis'e gitmeden önce makam otomobilini aniden terk ederek kayıplara karışıyor ve metroya iniyor! Gerçi bir an için yolunu bulmakta zorlanıyor (üstelik filmde kendisinin söylediğine göre, genel grev zamanında da (1926?) başarısız bir denemede bulunmuş) ama bir vatandaşının yardımıyla sonunda gitmek istediği hattaki (Westminster) trene binmeyi başarıyor. Elbette halkı ilk anda, başbakanlarını sıradan bir vatandaş gibi trende görmenin şaşkınlığını yaşıyor. Ama Churchill'in halk adamı tavrıyla birlikte bu şaşkınlık, vagondakilerin kendilerini tanıtmalarından sonra yerini kısa zamanda samimi bir sohbete bırakıyor, daha doğrusu *Darkest Hour*'un ideolojik duruşunu açığa çıkaran gerçek bir hamaset parodisine. Churchill: "İngiliz Halkı olarak halet-i ruhiyeniz nedir? Eğer en kötüsü gerçekleşir, düşman sokağınıza gelirse ne yapardınız?" Metro halkı: "Savaşırdık! Faşistlerle savaşırdık! Gerekirse süpürge sapıyla! Her sokakta! (…)" Churchill: "Bir de şöyle sorayım; Eğer Bay Hitler'den olumlu koşullar sunması adına nazikçe istekte bulunsak, hemen şimdi onunla bir barış anlaşmasına varsak ne derdiniz?" Metro halkı: "Asla, asla, asla, asla." Parodinin asıl vurucu kısmı da bu son "asla"da. Çünkü bu son "asla" cevabının sahibi, Churchill'in arkasında oturan küçük bir kız çocuğu! Sesin küçük bir çocuğa ait olduğunu anlayan Churchill ayağa kalkarak çocuğa yaklaşıyor ve yeniden soruyor: "Asla demek. Asla pes etmez miydiniz?" Çocuk: "Hayır, asla!" Küçük bir çocuğun kararlı ve kahramanca tavrıyla sergilenen bu hamaseti çağrıştırabilecek bir tek film biliyorum doğrusu; yönetmenliğini Ertem Göreç'in yaptığı 1974 yılı yapımı *Sezercik Küçük Mücahit*. *Darkest Hour*'u sevenlere, *Sezercik Küçük Mücahit* karşılaştırması haksız gelebilir. Ama bana göre bu tarz bir hamasetteki temel fark, *Sezercik Küçük Mücahit*'te dozun çok fazla ve kaba biçimde kullanıldığı ölçüde inandırıcılık sorunu yaratmasında. Bu noktada da ayrıca unutulmaması gereken, *Sezercik Küçük Mücahit*'in, belki de *Darkest Hour*'la karşılaştırılamayacak derecede küçük bir sinema sektörü ve aynı derecede yetersiz bir sanat ve estetik birikiminin ürünü olduğu gerçeği. Yoksa çocukların hamaset için kullanılma mantığı açısından *Darkest Hour* ile *Sezercik Küçük Mücahit* arasında büyük bir fark yok!

Ama zaten *Darkest Hour*'daki hamaset parodisi çocuk kullanımıyla da sınırlı değil. Başrol ne de olsa Churchill! Nitekim çocuğun sözleriyle birlikte duygulanan Churchill'in ezberinden okuduğu epik bir balat ile birlikte başka bir eşiğe geçiliyor. Söz konusu balada bir yerden sonra vatandaşlardan birinin eşlik etmesi ve Churchill'in daha da duygulanıp hıçkırarak ağladıktan kısa bir süre sonra kendisini toparlayarak durağında inmesiyle parodi tamamlanıyor. Bir sonraki sahnedeyse artık filmin finali sunuluyor. Halkının bağımsızlığını koruma tutkusuyla sonuna kadar savaşma iradesini yerinde müşahede eden Churchill, isim isim vatandaşlarından da söz edip Meclis'te yaptığı ateşli konuşmayla Hitler'le anlaşma yanlısı muhaliflerini dize getirerek iktidarını pekiştiriyor. Ve film birçok benzerinde özne olarak ABD'nin olduğu şu çarpıtmayla nihayete eriyor: "… 5 yıl sonra 8 Mayıs'ta Britanya ve müttefikleri zafer ilan etmiştir." Böylece harcanan onca paraya, yapılan onca reklama, Gary Oldman'ın göz kamaştıran oyunculuğuyla aldığı da dahil olmak üzere iki Oscar ve daha onca ödüle rağmen *Darkest Hour*, tarihsel olguları çarpıtan filmler tarihinde kendisine müstesna bir yer edinmiş olarak bu alandaki külliyata eklenmiş oluyor.

Dunkirk, *Churchill* ve *Darkest Hour*, tarihî bir şahsiyete ya da olaya ilişkin tarih filmleri olarak, bir popüler kültür/sanat dalı olan sinema aracılıyla çarpıtılan tarih külliyatına tarihi bir katkı niteliğindeki filmler. Sinemanın katkısıyla oluşmuş bu külliyatın sanatsal açıdan iyi olan ya da olmayan örnekleriyle kitleler üzerinde sistemli bir çarpıtma işlevi gördüğü aşikâr. Son olarak, tarihin sistemli biçimde çarpıtılmasına ilişkin oldukça ilginç ve bu kez bir o kadar da eğlenceli bir başka örneği verdiği için yine *Darkest Hour* ile bitireyim; Churchill'in ezbere okuduğu ve Antik Roma Dönemi'nde geçen Horatius adlı baladın yazarı araştırılınca karşılaşılan isim, Thomas Babington Macaulay (1800-1859). Macaulay, Whig politikacılığının yanında, İngiltere tarihi üzerine çalışmaları olan bir tarihçi ve eserleri 20. yüzyılın ortalarına kadar İngiltere'de okullarda yaygın olarak okutulmuş. Kendisi İngiliz medeniyetini uygarlığın en üst noktasında gören biri olarak İngilizcenin tüm sömürgelerde yaygınlaştırılmasının ve İngiliz dili ve kültürünü iyi bilen bir bürokrasi zümresinin yetiştirilmesinin ateşli bir savunucusu. Churchill'in de Macaulay'ın eserlerine ve balatlarına gerçekten hâkim olduğu biliniyor. Ve Churchill'in çok sevdiği, *Darkest Hour*'un en dokunaklı sahnesinde onun ağzından baladı okunan Thomas Babington Macaulay, Marx'a göre "tarihin sistemli bir tahrifatçısı". Ne diyelim, Macaulay, Churchill'e olduğu kadar *Darkest Hour*'a da pek yakışmış gibi görünüyor.